

1939 m.
ol 6154
NG
om 627
1673
shis
JAS
-8
cniats
EET
tral skv.
SS.
as 31324
KRAŠ
ITIS
pietų,
vakarų.
EET.
tral skv.
SS.
dder
Moteriškų
los.
2 diena
i vakarų
AVE.
1.
4570.
yv. 31132
aidis
TAS
9 iki 12
2 iki 6
7 iki 9
9 iki 12
tarus.
S
ir tinkam
esq. laisv
akniū.
reet.
SS.
LORY
Room 22
ette 2371
44-1
O INKSTU
IU.
k. kardin.
iki 1.
STAS
priskirti
aditino
loso) ak
tinkamu
IS, O. D.
ston, Mass.
raitis 9466
an
Curry
TIST-9
ir 7-9.
ts Ave.
SKVERO)
MASS.
KA
KA
ONE
BIT
m.
r Street
IASS.
EW
RVICE
Telephone
South
Boston
1058.
TOMOBILIŲ
NTURA.
i Pigios.
mai ir
škais.
AUTOMOBILIŲ
VISOKIŲ
IV.
savininkai.
avimo vieta:
FREET
ghth St.,

KELEIVIS

DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS

Prenumerata metams:

Amerikoje \$2.00

Pietų Amerikos Valstybėse,
Kanadoje ir kitur \$3.00

Prenumerata pusei metų:

Amerikoje \$1.25

Kanadoje ir kitur už Suvenyrų
Valstijų \$1.50

Apskeltimų kainų klauskit laišku.
Kreipiantis su kokiais nors reikalais
adresuokite:

KELEIVIS

253 Broadway, So. Boston, Mass.

KELEIVIS

THE TRAVELER

LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Represents over 75,000 Lithuanians in
New England, and about 1,000,000
in the United States.

THE BEST ADVERTISING
MEDIUM

Advertising Rates
on Application.

KELEIVIS

253 Broadway, So. Boston, Mass.

NO. 13

Keleivio Telefonas
SOUTH Boston 3071

SO. BOSTON, MARCH-KOVO 29 D., 1939 M.

SO. BOSTON, MARCH-KOVO 29 D., 1939 M.

Entered as Second Class Matter February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879

Keleivio Telefonas
SOUTH Boston 3071

METAI XXXIV

Ši Panedėli Rezignavo Lietu- vos Ministrų Kabinetas.

VISAM KRAŠTE PA-
SKELBTAS KARO
STOVIS.

Pasiėmę Klaipėdos kraštą,
dabar vokiečiai griebiasi
visą Lietuvą.

Isisubavęs tautiškas vo-
kiečių fašizmas pagaliau
užpuolė ir mažutę Lietuvos
respubliką. Pereitą savaitę
Kaunas jau turėjo atsivėli-
kinti su Klaipėda, kuri po
karo buvo duota Lietuvai
kaip uostas išėjimui į jūrą.
Dabar Lietuva pasiliko be
uosto. Jos vienintelis karo
laivukas "Prezidentas Sme-
tona", kuris buvo perdirb-
tas iš supuvusio vokiečių
laivo minoms naikinti, pereitą
savaitę išėjo iš Klaipėdos
atvira jūra ir neturi kur pri-
siglausti. Vokiečiai neva ža-
dėjo išnuomoti Lietuvai
kampelį Klaipėdos uoste
ant 99 metų, bet ar jie įsileis
tenai ginkluotą Lietuvos lai-
vuką, da nežinia.

Klaipėda buvo atimta iš
Lietuvos greičiau, negu kas
nors tikėjosi. Pereitą subatą
Klaipėdą turėjo susirinkti
sejmelis, ir visi tikėjosi, kad
visų pirma tas sejmelis turės
pareikšti norą grįžti atgal
prie Vokietijos, o Berlynas
tik tada imsis žygių Klaipė-
dai užimti. Bet ištikrųjų įvy-
ko visai kitaip. Berlynas vi-
sai nelaukė seimelio susirin-
kimo. Kai tik Lietuvos mini-
steris Urbšys nuvyko Ber-
lynan pasitarti apie Klaipė-
dą, vokiečiai tuojuos pasta-
dė ultimatumą: į 24 valan-
das Lietuva turi duoti atsa-
kymą, ar ji geruoiu išsizada
Klaipėdos krašto, ar ne. Jeigu
išsizadės geruoiu, tai vo-
kiečiai gal da pripažins jai
kokių nors teisių Klaipėdos
uoste; o jeigu neišsizadės,
tai vokiečių orlaiviai tuo-
jaus pradės bombarduoti
Kauną ir tuoj bus užimta vi-
sa Lietuva.

Kai Urbšys parvežė šito-
ki ultimatumą Kaunan, tuoj
susirinko ministrų kabinetas
ir nutarė Klaipėdos išsi-
žadėti. Tą patį vakarą buvo
suauktas slaptas seimo po-
sėdis, kuris ministrų kabi-
neto nutarimą patvirtino.
Tas nutarimas tuoj buvo
praneštas Berlynan, ir 23
kovo Hitleris jau užėmė
Klaipėdą.

Klaipėdiečiai pradėjo
bėgti iš Klaipėdos krašto ir
vežimais gabenti savo
mantą. Bet Hitlerio šturmi-
ninkai užstojo visus kelius
ir nei vienas neleido nieko
iš Klaipėdos krašto išsivežti.

Visoj Lietuvoj kilo pani-
ka. Žmonės puolė į bankus
reikalauti savo pinigų. Val-
džia irgi nusigando. Tuoj
paskelbė karo stovį ir pa-
šaukė armijon atsarginius.
Matyt, Smetona pabugo,
kad žmonės jo nenuverstų.
Ir ištikro kilo baisus juži-
mas prieš tautininkų dikta-
turą, kuri prakišo netik Vil-
nių, bet ir Klaipėdą. Žinios
sako, kad Smetona jau buvo
pasisaukęs opozicijos parti-
jas ir tarėsi su jomis apie su-
darymą koalicinės valdžios,
kuriai iki šiol jis priešinosi
visom keturiom. Bet opozi-

Marjona Jurgelionienė Žuvo Auto Nelaimėje.

Trys kitos chicagietės sun-
kiai sužeistos.

Anksti pereito nedėdie-
nio rytą "Keleivis" gavo iš
"Naujienu" šitokią telegra-
mą:

"Šeštadienį (25 kovo)
tuojau po dvyliktos diena
prie Kalamazoo, Mich.,
traukinys užmušė automo-
biliu "Naujienu" adminis-
tratorę, Marią Jurgelionis.
Kitos trys automobilio ke-
leivės sunkiai sužeistos: ak-
torė Adelė Nausėdienė, šo-
kėja Staselė Bernotaitė ir
dainininkė Leonora Niem-
ciauskaitė. Visos važiuo į
"Naujienu" 25 metų suka-
turių bankietą, rengtą šešta-
dieniui Detroito. Jurgelio-
nienė užmušta ant vietos.
Kunas jau Chicagoj. Atvy-
ko sunus Vladas iš Indiana-

polio ir šiandien po pietų
bus Kleofas iš New Yorko."

"Naujienu."

Velionė buvo labai inteli-
gentiška moteris ir nepaprastai
darbštai idealistė. Ji visa
savo siela buvo atsidavusi
idejai ir per ilgus metus bu-
vo Lietuvių Socialistų Są-
jungos sekretorė. Dabar,
kai "Naujienu" leido savo
jubilinejį numerį, ji sukvie-
tė visas inteligentiškesnes
Amerikos lietuvių moteris
suruošti didelį moterų sky-
rių tame numery. Be to, jos
rupesniu visose didesnėse
lietuvių kolonijose buvo or-
ganizuoti pokiliai socialisti-
nio dienraščio 25 metų su-
kaktuvėms paminėti. Ir į
vieną tokių pokilių važiuo-
dama ji žuvo baisia mirtimi.

Šita šurpi žinia sukrės vi-
są pažangiąją Amerikos lie-
tuvių visuomenę!

Kaip Hitleris Pa- rodavo Klaipėdą.

Hitleris nelaukė kol Klai-
pėdos krašto seimelis for-
maliai nutars grįžti atgal
prie Vokietijos. Kaip tik
Lietuvos valdžia suiko at-
iduoti Klaipėdos kraštą be
pasipriešinimo, Hitlerio
smogikai tuojuos užėmė
Klaipėdą visą įstaigas, ra-
dijo stotį ir pradėjo skelbti
per radiją savo planus Hit-
lerui pasitikti.

Hitleris atplaukė Klaipė-
don šarvuotą "Deutschland-
du", kurį lydėjo 60 kitų karo
laivų. Tai buvo netik Klai-
pėdos užėmimas, bet kartu
ir Vokietijos vandens jėgų
demonstracija. Tuo pačiu
laiku viršum Klaipėdos pa-
sirodė 100 orlaivių, kurie
buvo atsikridę iš Vokietijos.

"Deutschlandas" sustojo
prie pat jūros sienos, kuri
saugoja uostą nuo smil-
čių. Tada visa 60 laivų iššo-
vė iš armotų, taip kad su-
drebėjo visa Klaipėda. Tai
buvo 23 kovo, 9 valandą ry-
to. Kaip 10 jau išsikėlė į
krantą 3 vokiečių jūrininkų
kompanijos, po 360 vyrų
kiekviena. Vadinasi, išlipo
1,080 kareivių. Pirma va-
landą popiet išlipo Klaipė-
dos uoste pats Hitleris, kurį
tenai pasitiko nacių vadas
Neumanas, vokiečių polici-
jos viršininkas Himmleris ir
visa ruja kitų uniformuotų
nacių.

Išsila valandą Hitleris va-
žinėjo Klaipėdos gatvėmis
stacijas atsistojes atideng-
tam automobiliu ir saliu-
tavo fašistus, kurie nuolatos
šaukė: "Heil Hitler!"

Sitas triumfo paradas pa-
sibaigė 2 valandą Teatro
aikštėj, kur Neumanas pa-
sakė trumpą prkalbą ir pa-
sveikino Hitlerį visų klai-
pėdiečių vardu. Hitleris jam
atsakydamas kalbėjo apie 2
minutes.
Paskui Hitleris apžiūrėjo

Hitleris Imsias Dancigą; Lenkai Ruošiasi Karui.

8 Lietuviai Užmušti
Auto Nelaimėj.

Važiuojant ant pikniko Ca-
lifornijoje žuvo visa Minkų
šeimyna.

Los Angeles, Cal.—Pe-
reitą nedėdienį netoli nuo
čia įvyko baisi automobi-
liaus nelaimė, kurioj 8 žmo-
nės buvo užmušti ir 11 su-
žeista. Kiek policija galėjo
iš sudaužyto automobiliaus
ir surankiotų popiergalių
nustatyti, tai automobilis
prigulėjo lietuvių Minkų
šeimynai, kuri važiuo už-
miestin ant pikniko (mat,
apie Los Angeles dabar jau
vasariškas oras). Jų auto-
mobilius susitiko su autobu-
su, kuris važiuo iš San
Bernardino į Los Angeles
miestą. Kaip sako autobuso
šoferis, Minkų automobilis
staiga pasuko į kairę, tiesiai
prieš autobusą, ir smogė
priešakių į autobuso kampa.
Impetas buvo toks smarkus,
kad ir autobuse iš 13 kelei-
vių 11 buvo sužeista; gi au-
tomobilis išlaskė skeveld-
romis. Kaip rodos, juo va-
žiuo iš viso 8 žmonės, nes
6 buvo ant vietos užmušti, o
du buvo mirtinai sužeisti ir
mirė vėliau.

Nelaimės vietoj policija
rado išbarstytus senvičius ir
alaus skardines, kurios buvo
vežamos automobiliu.
Ar visi žuvusieji prigule-
jo vieni Minkų šeimynai,
ar buvo ir kitų, rašant šią ži-
nią da nebuvo nustatyta.

Šaudo Streikuojan-
čius Darbininkus.

CIO organizatorius Wil-
liam Sentner mušė iš Evans-
villės, Ind., į Washingtoną
telegramą reikalaujamas,
kad Justicijos Departamen-
tas tuojuos paskirtų federa-
linį grand jury ištirti streiko
padėtį Evansvillėj. Tenai
streikuoją Serval firmos
elektriškųjų šaldytuvų dar-
bininkai. Sentneris sako,
kad šitos firmos pasamdė
ir apginkluoti galvažudžiai
šauda ir muša streikuojan-
čius darbininkus. Esą daug
sužeistų.

MADRIDAS PASIDUODA

Zinios iš Ispanijos nela-
bai aiškios. Jos sako, kad
lojalistų taikos derybos su
Franku pakriko ir kad faši-
stai šį panedėli jau pradėjo
ofensyvą prieš Madridą.
Bet tuo pačiu laiku prane-
šama, kad lojalistai jau ne-
prieššina ir Madrido vy-
riausybė paskelbusi per ra-
diją, kad ji esanti pasiro-
šusi perduoti fašistams visą
savo oro laivyną. Bet jeigu
ji sutinka pasiduoti, tai dėl
ko turėjo pakrikti derybos
ir dėl ko fašistai buvo pra-
dėję naują ofensyvą?

MEKSIKA ATSAUKE AT-
STOVĄ IŠ PRAGOS.

Meksikos vyriausybė lie-
pė savo pasiuntinui Prago-
je uždaryti savo raštinę ir
grįžti namo, nes Pragos rei-
kalai dabar jau bus vedami
Berlyne. Praga buvo Čeko-
slovakijos sostinė.

RUSAI SKRAIDO VIR-
SUM JAPONŲ.

Japonų valdžia nusiuntė
Maskvą protestą, kad So-
vietų žvalgybos orlaiviai
pradėjo skraidyti viršum ja-
ponų teritorijos.

Slovakai Kariauja Su Vengrais.

Vengrai užgrobė buvusią
prie Čekoslovakijos Pakar-
pačio Ukrainą arba Rusini-
ją. O kadangi tarp Rusini-
jų ir Slovakijos siena nebu-
vo aiškiai nustatyta, tai ei-
dami toliau vengrai įsibrio-
vė ir Slovakijon, aiškinda-
miesi kad jie nežino kur su-
stoti. Na, jeigu jūs nežinot
kur sustoti, tai mes jums pa-
rodysim, pasakė slovakai.

Ir pasiėmę ginklus pradėjo
užpuolikus šaudyt. Prasidė-
jo tikras karas. Dabar neži-
nia kaip jį užbaigti. Vengrai
sako, kad slovakai juos už-
puolė, o šie atkerta, kad
vengrai įsibriovė į jų kraš-
tą. Iš abiejų pusių pradėjo
veikti orlaiviai ir mėtyt
bombas į miestus. Vengrai
griais nušovė žemėn 7 slo-
vakų lėktuvus, kurie bom-
bardavo Ungvaroznos ir
Nadbereznos miestus, o slo-
vakai skelbia numušė kelis
vengrų orlaivius, kurie bom-
bardavo jų miestus.

Vėliausios žinios sako,
kad galų gale vengrai pa-
kvietė slovakus į "taikos de-
rybas", kad nustatyti aiškią
sieną tarp Slovakijos ir Ru-
sinijos, kuri dabar jau pri-
jungta prie Vengrijos. Slo-
vakija gi pasilieka neva au-
tonominė respublika po Hit-
lerio "globa".

"TAMSLIAUSIA SLAVŲ
TAUTOS DIENA."

Taip Jugoslavijos sosti-
nėj Belgrade buvo pavadin-
tas Čekoslovakijos pavergi-
mas. Belgradas yra serbų
miestas, o serbai da neuž-
miršo, kaip karo metu jų ša-
lį naikino austrai ir vokie-
čiai. Todėl dabar jie labai
giliai atjautė ir savo brolių
nelaimę Čekoslovakijoje. Jų
laikraščiai pasakė, kad Če-
koslovakijos sunaikinimas,
tai "tamsiausia slavų tautos
diena."

KALĖJIMAS JAU SIL-
TAS, KALINIAI SUGRĮ-
ŽO ATGAL.

Oklahomos valstijoje, Ses-
quoyah kantes kalėjime bu-
vo 14 kalinių. Kadangi ka-
lėjimas neteko elektros ir
kuro, tai teisėjas Vernor lie-
pė šerifui visus kalinius pa-
leisti. Šiomis dienomis ka-
lėjimas vėl buvo prišildytas
ir šerifas paskelbė praneši-
mą, kad dabar kaliniai gali
jau grįžti atgal. Ir, tikėsit ar
ne, sugrįžo visi.

KALĖJIMAS JAU SIL-
TAS, KALINIAI SUGRĮ-
ŽO ATGAL.

Oklahomos valstijoje, Ses-
quoyah kantes kalėjime bu-
vo 14 kalinių. Kadangi ka-
lėjimas neteko elektros ir
kuro, tai teisėjas Vernor lie-
pė šerifui visus kalinius pa-
leisti. Šiomis dienomis ka-
lėjimas vėl buvo prišildytas
ir šerifas paskelbė praneši-
mą, kad dabar kaliniai gali
jau grįžti atgal. Ir, tikėsit ar
ne, sugrįžo visi.

The Lithuanian Weekly. „KATALIKAS“.

(The Catholic.)

Issued by the Lithuanian Publishing Company.
Published every Thursday at Chicago Ill.

Executes all kind of job printing and translating in Lithuanian, English and Polish languages.

Subscription \$1.50 per year.

All communications should be addressed:

Katalikas Publishing Co.
3222 Auburn Ave. Chicago, Ill.

Rates of Advertising.
one inch once..... 0.50
one inch one month..... \$1.00
one inch per year..... \$10.00

Nedėlis Laikraštis „KATALIKAS“.

Išleista kas ketvirtą Chicago, Ill.

KASZTUOJA ANT METŲ
AMERIKOJE..... \$1.50
UŽMARE..... \$2.00

Pingus ir visokius rankraščius reikia siųsti ant šio adreso.

Katalikas Publishing Co.
3222 Auburn Ave. Chicago, Ill.

PASARGA: Už prisijungus korespondencijas Kataliko Redystė neatsako.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Tautiška dirva.

— Rodytume atydziai perskaityti užmanymą kun. A. Miluko apie pamėnijimą šimtmetinių sukaktuvių nuo dienos užgimimo garbingo mūsų rasištininko vyskupo M. Valanczausko, kuri bus 16 d. vasario šių metų. Neverta praleisti be pamėnijimo šimtmetinį jubilėjų to „Žemaitijos mokintojo“. Įvedimas stipendijų varde vyskupo Valanczausko kur kas bus geresniu paminklu, nei statymas jam nors puikiausio akmens.

— Buves Spring Valley's klebonas kun. Sarvetka apėjo savo parapiją ir dabar liko klebonu Wilkes Barre'j.

— Philadelphia's klebonas neisiskraustė iš Philadelphia's, kaip tai pirmiau buvo garšinta. Gyvena jis ir dabar Philadelphia'j ir laukia užbaigimo provos su sv. Antano draugyste.

— Tik ką atvykęs iš Seinų diecezijos ir Ameriką kun. Kaz. Konefka pasimirė Jersey City, N. J., kur ir liko palaidotas 14 d. sausio šių metų.

— „Lietuva“ suteikia mums faktus apie paskolą lietuviškam Sv. Jurgio bažnyčiai. Labai gerai daro, tik tai nežina dėlko suteikdama anuos faktus vėla meluoja. „Kataliko“ redakcija negina cionais kunigą, tik tai praneša žmonėms „Lietuvos“ melagystės. Kad viskas žmonėms būtų aišku, reikia išreikšti visą stovį mūsų parapijos. Kaip jau ir pati „Lietuva“ sako, pirmiausia (nuo 15 d. Liepos 1896m.) skolos parapija turėjo pas „The Northwestern Mutual Life Insurance Company“ 15.000 dolerių. Dabar gi statant bažnyčią reikėjo daugiausia pinigų; paėmė tad iš tos pat bankos dar 25.000 dol. Kadangi banka vienai ypatai neduoda pinigų ant dviejų dokumentų, tad reikėjo daryti naują aplikaciją ant 40.000 dol., bet aną \$15.000 banka jau atsiima; t. y. banka dabar paskolija \$25.000 ir prie tų priskaito senąją skolą \$15.000, iš viso pasidaro \$40.000, už kuriuos numazina procentą ant 14. „Lietuva“ turėjo faktus, tuom aršiau jai. Pasirodo, kad ji tyežia

meluoja, sakydama, kad sena skola \$15.000 lieka po senovės. Kad parodyti „Lietuvai“, kad mes „netikime akiai apginamai mūsų ypatai“ ir kad išvesti iš nežinės „Lietuvos“ erzinamus žmones, patalpina me čia išstrauką iš tos bankos nusprendimo apie minėtą paskolą.

Milwaukee, Nov. 13th 1900.
Catholic Bishop of Chicago,
Chicago, Ill.

...The loan of \$15.000 (No. 15957) which was made July 15. 1896 to the Catholic Bishop of Chicago on the same property to be paid out of this new loan \$40.000 when consummated the difference in interest at 14 percent from date of new papers to July 15. 1901 to be paid at that time.

Yours truly
The Northwestern Mutual Life Insurance Co.
P. R. Sanborn
2nd Asst. Sec'y.

Lietuviškai tas reiskia, kad skola \$15.000 (No. 15977), kuri buvo paimta 15 Liepos 1896 m. ant vardo Chicago katalikizmo vyskupo ant šios bažnyčios, turi būti atmokėta (atimta) iš naujos skolos \$40.000. Pirmiausia už aną 15.000 reikėjo mokėti 54 procento, dabar gi paėmus dar \$25.000 nuo 15 d. Liepos 1901 m. už visą sumą, už \$40.000 reiks mokėti 14 proc. mažiau, tai yra tik 4 procentą. Jeigu „Lietuvai“ ne užtektų šito dokumento teatsisaukia, o mes išsimsime iš Northwestern Mutual Life Insurance Co. paliudyti, kad kiek dabar sv. Jurgio parapija turi skolos.

Nepraleiskime progos.

16 d. Vasario šįmet suveis 100 metų nuo dienos gimimo Vyskupo Motiejaus Valanczausko, „Lietuvos mokintojo“, vieno iš darbsčiausių darbininkų ant tautiškos dirvos, didžiausio mūsų tautos geradėjo, kurio vardą ir šiandien dar tukstancizai lietuvių su didžiausia paguodone širdyje, su aszara akyste isztaria. Suvisz ketvirtą dalį amžiaus užimdama mūsų tėvynę įtekingiausią vietą, būdama mieliausiu ganytoju suviszum milijono lietuvių, vyskupas M. Valanczauskas arba (kaip Tėvynės Sargas pavadino iš dokumentų) Valanczius padarė neiszpaskaitai daug gero Lietuvai, užstarnavo tiek, kad jo vardas nebūsim pamirėtas, kolei gyvuos lietuviškioji kalba ir kolei Lietuvos žmonių vardas užsi laikys šioje pasauleje. Jei išskirime Vytautą arba jo bočiai, garbingus mūsų senovės kunigaikščius, nebuvo lietuvių, tiek gero padarusio tėvynei Lietuvai ir jos žmonėms, kiek padarė vyskupas Motiejus. Daug nuveikė Daukantas, Ivinskis ir kiti vyrai, kuriuos mes šiandien garbiname, ale be vyskupo Motiejaus pagelbos ir mūsų didžiavirio Daukanto ir daugybės kitų darbų nebūt atneszė vaisyti tokių, kokių šiandien acziui Dievui sulaukėme. Argi būtų buves galimas daiktas, kad „Žemaitija, šventa žemė pavadianta“ savo „dviasios stiprybės“ vestų lietuvių

ne į muszį, ne į karę kaip tėvai mūsų yra darę,

bet į mokslą į vienybę, jei ne būtų atsiradęs tos „szventos Žemaitijos“ sunus, kurs išmokino ją skaityti. Iš tiesų, kad ne vyskupo Valanczius trusas, trusas milžiniškas, nes akiveizdoje didžiausio abejutiskumo, akveizdoje neapykant, persekiojimui nenul-

stas, lietuvių ir szio XX amžiaus pradzioje dar gal būtų tik pradėję mislyti apie savo tautystę, o gal būtų visai apuolę baisyje maskolizmos propagandos jureje. Taigi broliai tautiečiai, o ypazc lietuvių katalikai dabar 100 metų suvėjęs nuo gimimo to didžio mūsų darbininko, to brangaus vyskupo Motiejaus, visi visose pusėse pasirupinkime pagarbinti jį, teipgi pasirupinkime ką toki įvykdinti, kas duotų liudijimą, jog mes nors nenkai norime sekti vyskupo Motiejaus pavyzdį.

Skaitome Tėvynės Sarge užmanymą, kad reikėtų išduoti iš Naujo visus rasztus vyskupo Valanczius. Iš ties mums negarbė, jog iki szioliai dar nėra išduoti visi to didžiavirio rasztai. Taigi dabar pasirupinkime, kad galima būtų išleisti į svietą, išduoti visą, ką brangus vyskupas Motiejus raszė, dėl pamokinimo savo brangių avėlių, t. y. žemaičių ir lietuvių katalikų.

Tėvynės Sargas raszo kad iš visų vyskupo Motiejaus rasztų pasidarytų 10 didelių knygų po 300 suviszum puslapių kaina ir kasztuotų tas viskas per 6000 rublių. To laikraszcio redakcija rodija lietuviams turtingesniems ir draugystėms paimti nors po vieną iš tų knygų išleisti jas, o paskui su geru pelnu pardavinėti.

Man bet, rodosi, kad mes, ypazc Amerikos lietuvių katalikai nenorės daryti biznio iš teip brangios atminties vyskupo darbų. Taigi asz paduodu užmanymą, kad mes lietuvių katalikai Amerikoje, kurie branginame vardą žemaičių vyskupo, surinktumėme per prakalbas, teatrus, bačius ir visokias žaisles, kasztus ant išleidimo nors pusės vyskupo Valanczius rasztų ir kad išleisdzė tuos rasztus pavestumėme Motinėls Draugystei su ta szlyga, kad ji išpardavus tas knygas už surinktus pinigus įsteigtų stipendiją vyskupo Valanczius vardo. Tokiu būdu būtų dvigubai nauda, būtų atspaudinti rasztai ir garsingiausio mūsų didžiavirio lietuvių galėtų iš tų rasztų semti sau pamokinius ir sudruginimą, ir teipgi už surinktus pinigus išpardavimo tų rasztų pasidarytų stipendija vysk. Valanczius, su kurios pagelba per ilgus amžius jauni lietuvių galėtų pabaigti mokslus augstesnius ir garbintų vardą vyskupo Valanczius ir mūsų duosnumą.

Taigi visuose miestuose, kur lietuvių katalikai apvaikščios 100-metines sukaktuves vysk. Motiejaus gimimo tegul bus padarytos kolekto ant to siekio.

Ant to dalyko galima būtų ir bažnyčiose pakalektavoti. Idant nepasidarytų bereikalingos tasyinės ir vaidai kaip su Paryžiaus parodos reikalais, geriausia kožno miesto lietuviams su aplinkiniais padaryti pas sąvę komitetą, ir jei jaučiasi ant sylų, apsiimti surinkti kasztus ant vienos knybdarbai nebūt atneszė vaisyti tokių, kokių šiandien acziui Dievui sulaukėme. Argi būtų buves galimas daiktas, kad „Žemaitija, šventa žemė pavadianta“ savo „dviasios stiprybės“ vestų lietuvių

ne į muszį, ne į karę kaip tėvai mūsų yra darę, bet į mokslą į vienybę, jei ne būtų atsiradęs tos „szventos Žemaitijos“ sunus, kurs išmokino ją skaityti. Iš tiesų, kad ne vyskupo Valanczius trusas, trusas milžiniškas, nes akiveizdoje didžiausio abejutiskumo, akveizdoje neapykant, persekiojimui nenul-

Nuskriaustų tautų reikaluose.

„Sandaros“ L. K. A. Sana-ryss padavė N. 3 „Kataliko“ szių metų įneszimą, kad szalyje kitų didesnių organizacijų ir „Sandara“ nusiųstų savo delegatą į Pittsburgh, Pa. apt susivaziavimo reikale uždėjimo laikraszcio angliszkioje kalboje apgynimui skriaudžiamų tautų ir perstatė ant delegato Kun. J. Sutkaitį. Sziam pagirtinam užmanymui, kaip numanome, nebus priešzininkų tarp sąnarių S. L. K. A., todėl 5ta szaka S. L. K. A., apsvareszius tą reikalą, pritaria užmanymui Sandaros L. K. A. Sąnario ir iš savo pusės užtvirtina Kun. J. Sutkaitį ant delegato virspaminėtame reikale. Su guodone Sandaros L. K. A. 5ta szaka.

Lietuviai svietur.

Londono lietuvių daug vargo turi su gavinu į Londoną lietuviszko kunigo. Visi jų stengimaisi, visos rupestys ejo per niek. Vyskupas jiems į akis žadėjo priimti kunigą lietuvių, bet kada tokis atvykdavo, vyskupas stacizai atsakydavo, kad ten lietuviszko kunigo nereikia. Lietuvių kreipėsi per laiszkus su praszymais prie Seinų vyskupo, kad tas atsiųstų kokį nors lietuviszką kunigą. Vyskupas davė atsakymą, kad siuntinėti kunigą į Angliją jis ne turi tiesos, bet jeigu atsiųstų no-rintis ten yaziuoti, reikalingus rasztus jisai tokiams suteiktų. Kunigo bet neatsirado. Kreipėsi tada Londono lietuvių su praszymu pas kardinolą Le-dochowskį, kad tas prievstų Londono vyskupą priimti į savo dijeceziją lietuviszką kunigą. Ir išz to bet lietuvių nieko nelaimėjo. Jieszkio kunigo net per laikraszciaus, bet ar tai nieks neatsisaukė, ar negalėjo dėl kokių nors priezascių apsigyventi Londone. Tada Londono lietuvių per telegramą kreipėsi prie paties Popiežiaus.

Dar neseniai tulas Žemaičių kunigas lankėsi Ryme ir turėjo audijenciją pas sv. Tėvą. Tarp kitų daigtų sv. Tėvas pasakęs jam, kad gavęs telegramą nuo Anglijos lietuvių, kurie praszio lietuviszko kunigo. „Pasakyk, sako Popiezius, parvaziavęs savo vyskupui, kad ans nusiųstų lietuviszką kunigą dėl Anglijos lietuvių“.

Dabar Anglijos vyskupai noroms nenoroms turės priimti lietuviszką kunigą, nes lietuvių gali priverst juos pasingaudodami autoritetu paties Popiežiaus.

Po visą pasaulę jau išzi-sklaide Lietuvos žmonelės. Vaziuok į kurį nori Maskolijos užkampį, atrasi lietuvių; nuvykkie į Vestfalijos angle-kasyklas, ten ir atrasi nemažą jų būrelį; vaziuok į Berlyną, ten tarp murininkų sutiksi lietuvių; teippat Szveicarijoj, Ryme, Paryzių, pakraszciaus Viduržeminių bei Juoduųjų marių. Apie tuos jau zieki tiek buvo girdėta. Neteko bet dar girdėt, kad jau ir Danijoj yra lietuviszkų kolonijelių. Teip gauname dabar žinią, kad Danijoj yra teip didelis skaitlius lietuviszkų emigrantų, kad Danijos apasztahszkas vikaras atsiszau-ke į Fribrourgo vyskupą, reikalaudams lietuviszko kunigo. Geistina būtų, kad kas pla-cziaus apraszytų apie tenyk-sztį jų gyvenimą, užsiėmimą ir judėjimą.

Fribourg. Atsiszaukimas „Zgodos“ N. 50, kuriame au-torius, perzvelgdamas užma-nymą d ro Szliupo, labai tei-

singai bei simpatiskai atsi-szaukia apie lietuviszką judė-jimą, padarė pas mums ne-paprastą tarp lenkų triukszmą. Yra cionais jų apie 50, tarp jų kunigaiksztis Var. ir lietu-vys kunigaiksztis Radzivilas. Atsiuntė jie prie mūsų delegatą, praszdami paaiskinti jiems apie lietuviszką klausy-mą ir abelną lietuvių judė-jimą. Abelnai jau ir Europoj duodasi patėmyti, kad lenkai pradeda jau ne tikaiti sutikti su mūsų judėjimu, bet maž-daug simpatizuot jam. Ant lietuvių tad žiuri kaippo ant pabudusios jau ir galinczius szį-tą nuveikti tautos.

V. M.

Isz Lietuvos.

Isz Augustavo, Suvalkų gubernijos.

15 d. Kovo šių metų nak-czia antrą valandą atsisbastė pas Augustavo kunigus pro-kuroras su Krilovu, Senapilės žandarų virszininku ir kitais žandais ir iszkratė dziaukoną kun. Navicką ir jojo kamen-dorius kunigus M. Dereszke-vyczių ir S. Zaliaucką (mozu-rų) jieszkodami pas juos lietu-viszkų laikraszciaus. Labai įstabus daigtas, kad maskoliai pradeda kratyti lenkus mozu-rus, kaip tai padarė su kun. Zaliaucku, jieszkodami pas juos lietuviszkų laikraszciaus. Ar gi gali mozasas skaityti lietuviszkus laikraszciaus? Ku-nigas Zaliauckas, gyvendamas Seinų dviaszkioj Seminarijoj su lietuvišiais klierikais sziek-tiek pramoko lietuviszkai, bet lietuviszkai kalbėti jis nenori ir yra karsztas mozasas ir di-dis lenkų patrijotas. Didi juo-kai žmogų ima, atsiminus, kad maskoliai už lietuviszką kabi-nėjasi net prie lenkų, kurie lygus praszia į lietuvisztės, kaip ir patys maskoliai.

Pirmiau kratą padarė pas dziaukoną Navicką, kurį dar rado lovoj begulintį; iszkratė suvisas szėpas, stalus, lovas, nu-draskė peczius ir iszlupo grin-dius; nerado nė lietuviszkų laikraszciaus nė knygų; užtikto apie kelis lenkiszkus pa-mokslus ir knygas užrubežyje spaudintas; tą viską suglemzė iszneszė. Paskui iszkratė abu-du kamendurių, ale ir pas juo-duo nieko nepesė. Gaila tik kad dziaukonas Navickas nepa-reikalavo palikti pas sąvę są-raszą knygų nuo jo paimtų. 29 rugp. krėtė visa gau-ja žandarų ir prokuroras pas mokintinį VIII (aszuntos) khasos Vasiliaucką; rasti teip gi nieko nerado, bet areasztavo. Įkliudė vaikiną Požela, kuris dabar sėdi Panevėžij. Visi mislijo, kad Vasiliaucką pa-laikys dvi, tris dienas ir pa-lieis bet dabar jau kitaip isz-rodod. Vasiliauckas nesiduoda raudonsiuliams nereikalin-gu dzodzio isztraukti; žino, kad jų gražios, melios kalbos, tai tik pavirszius gražaus obuolio, pripildyto nuodais. Pulkau-ninkas siunta, rekia: „asz vis-ką žinau! Požela mums viską iszpaskajo, o tamista ginie-si!“

— Jei tamsta žina, tai kam-gi manęs klausai, juo labiau, kad asz nieko nežinau, — ra-miai atsako Vasiliauckas. — Pas jus yra draugystė lietuvių! Asz žinau, kas prie jos priguli!...

— Tai pasakyk ir man ta-mista, kas do per viena ta draugystę, praszio kalyns. Pulkau-ninkas nežino, ką da-ryti. Suėstų jį, gyvą prarytų, bet baisu: gali užspringt. — Unitai persitikirinę yra, kad pravoslavijs yra tai klaidin-gas tikėjimas ir kratosi nuo-daus, anaipol! jie kaip galėda-mi glaudziasi prie katalikiz-

kos bažnyčios. 1875 m. mas-kolių caras iszdavė „ukazą“, kuriuom visus unitus, esan-cius Maskolijoj“ prijungė prie pravoslavijs, vyskupus ir kunigus unitų isztieriojo ir savo galinga valdzia liepė jiems būti pravoslavais: „byt po semu!“

Unitai (nors ant popieros pas maskolius popus urėdis-kuose rasztuose nėra) gyvuoja kiek galėdami, o „kazionos viores“ neprimia. Jiems mas-koliai uždraudė eiti į bažny-cias melstis, eiti prie iszpazinties sz., krikstytį, imti szliubus ir kitas krikscioniszkas apei-gas; maskoliai tokiu būdu nori paversti juos į stabmeldzius. Katalikiszkii kunigai daug tu-ri nukentėti persekiojimų ir bausmių už unitus: už iszklau-symą spaviednės unito, jeigu maskoliai pagauna kunigą, tai pirmą kartą reik užmokėti 100 r. bausmės; o antrą kartą kunigą iszvaro į Maskoliją, trečią kartą isztremia į Sibe-riją; už krikstus, szliubus ir kitokias apeigas kunigą varo į svetimą szalį, dzodziu tariant, didei baudžia už viską. Uni-tai spaviednės vaikszcioja į tolimas bažnyčias, kur jų nieks nepazysta; krikstus at-lieka namie patys, szliubus ima užrubežyje. Maskoliai nežino, kiek unitų yra po jų valdzia, nes negali vesti nėjo-kų metrių; tokiu būdu uni-tai liuosi pasilieka nuo kariu-menės ir kitų panaszų prie-dermių. 1896 m., suraszin-dami gyventojus Rosijos, mas-koliai tarp unitų pakėlė did-ermyderį ir nejoikiu būdu jų negalėjo suskaityti. 1897 m. dabartinis caras Mikalojus II pagerino truputį tiesas iszduo-tas kaslink unitų savo senuko Aleksandro II. Iki szioliai maskoliai unitus vis da bai-siai persekioja. Sakalas.

Isz Mintaujos.

Sunkus šįmet mums metai: jau pilni kalėjimai lietuvių, o kratos da vis nesibaigia. Gar-susis Liepojos Vonsiackojo su-ragino į darbą visus Kauno ir Kuržemės gubernijų raudon-siulius. Visi dabar siunta, vienas už kito laksto, sznipi-neja, kad tik užsitarnauti me-dalį, isznaikinti tą litvomaniją. Tik tiek gerai, kad visi lietuvių jau gerai apsižiurėjo apie sąvę ir krėsdami raudon-siulius nieko neberanda. Va ir Mintaujoj 26 rugpjūtį bu-vo kratos pas du kurpiu Els-bergą ir Lialį, bet nieko nera-do. 29 rugp. krėtė visa gau-ja žandarų ir prokuroras pas mokintinį VIII (aszuntos) khasos Vasiliaucką; rasti teip gi nieko nerado, bet areasztavo. Įkliudė vaikiną Požela, kuris dabar sėdi Panevėžij. Visi mislijo, kad Vasiliaucką pa-laikys dvi, tris dienas ir pa-lieis bet dabar jau kitaip isz-rodod. Vasiliauckas nesiduoda raudonsiuliams nereikalin-gu dzodzio isztraukti; žino, kad jų gražios, melios kalbos, tai tik pavirszius gražaus obuolio, pripildyto nuodais. Pulkau-ninkas siunta, rekia: „asz vis-ką žinau! Požela mums viską iszpaskajo, o tamista ginie-si!“

— Jei tamsta žina, tai kam-gi manęs klausai, juo labiau, kad asz nieko nežinau, — ra-miai atsako Vasiliauckas. — Pas jus yra draugystė lietuvių! Asz žinau, kas prie jos priguli!...

— Tai pasakyk ir man ta-mista, kas do per viena ta draugystę, praszio kalyns. Pulkau-ninkas nežino, ką da-ryti. Suėstų jį, gyvą prarytų, bet baisu: gali užspringt. — Unitai persitikirinę yra, kad pravoslavijs yra tai klaidin-gas tikėjimas ir kratosi nuo-daus, anaipol! jie kaip galėda-mi glaudziasi prie katalikiz-

kos bažnyčios. 1875 m. mas-kolių caras iszdavė „ukazą“, kuriuom visus unitus, esan-cius Maskolijoj“ prijungė prie pravoslavijs, vyskupus ir kunigus unitų isztieriojo ir savo galinga valdzia liepė jiems būti pravoslavais: „byt po semu!“

Unitai (nors ant popieros pas maskolius popus urėdis-kuose rasztuose nėra) gyvuoja kiek galėdami, o „kazionos viores“ neprimia. Jiems mas-koliai uždraudė eiti į bažny-cias melstis, eiti prie iszpazinties sz., krikstytį, imti szliubus ir kitas krikscioniszkas apei-gas; maskoliai tokiu būdu nori paversti juos į stabmeldzius. Katalikiszkii kunigai daug tu-ri nukentėti persekiojimų ir bausmių už unitus: už iszklau-symą spaviednės unito, jeigu maskoliai pagauna kunigą, tai pirmą kartą reik užmokėti 100 r. bausmės; o antrą kartą kunigą iszvaro į Maskoliją, trečią kartą isztremia į Sibe-riją; už krikstus, szliubus ir kitokias apeigas kunigą varo į svetimą szalį, dzodziu tariant, didei baudžia už viską. Uni-tai spaviednės vaikszcioja į tolimas bažnyčias, kur jų nieks nepazysta; krikstus at-lieka namie patys, szliubus ima užrubežyje. Maskoliai nežino, kiek unitų yra po jų valdzia, nes negali vesti nėjo-kų metrių; tokiu būdu uni-tai liuosi pasilieka nuo kariu-menės ir kitų panaszų prie-dermių. 1896 m., suraszin-dami gyventojus Rosijos, mas-koliai tarp unitų pakėlė did-ermyderį ir nejoikiu būdu jų negalėjo suskaityti. 1897 m. dabartinis caras Mikalojus II pagerino truputį tiesas iszduo-tas kaslink unitų savo senuko Aleksandro II. Iki szioliai maskoliai unitus vis da bai-siai persekioja. Sakalas.

Szis tas.

Suvienytų Valstijų gyven-tojai tikait ant vieny prezentų (dovanų) prisz Kalėdas isz-leidžia 50 milijonų dolerių, kurie, žinoma, patenka į pre-kėjų rankas.

New Yorko valstijoj yra paskirta bausmė nuo 5 iki 50 dol. tėvams arba globejams, kurie neleidžia savo vaikų į mokslo. Vieszas mokslo-lai nes toje valstijoje lanko pusė milijono vaikų.

Japonija labai smarkiai zengia pirmyn civilizacijoj. Tarp kitko dabar įvedė į savo rasybę lotiniszkas raides. Iki-sziol Japonijoj rasydavo tam tikrais ženklais, bet dabar ir tą jau atmainė.

Pagal paskutinę statistiką pasirodo, kad daugiausia kavos sunaudoja amerikiečiai. Czia ant kiekvieno žmogaus iszpuo-la po 10 svarų kavos per me-tus; Vokietijoj kavos iszgeria po 6 svarus; Prancuzijoj po vieną svarą.

Pietinėj Karolinoj uždarbys nuo valstijos iszdirtbų gėry-nių yra apvercziamas ant už-laikymo mokslo. Laimingi girtukliai toje valstijoje, be-guodami gali iszteisinti sąvę tuomi, kad jug turi szį-tą au-kauti dėl apszvietimo vaikų.

Anglijoj liko iszrastas nau-jas aparatas, kursai yra labai naudingas kaip parlamento prezidentui teip ir pirmsėdziui ant visų triukszingų sueigų. Yra tai instrumentas pana-szus į fonografą, iszduodantis tokį balsą, kad pervirszijsa oszimą jurių vilnių ant 16 ki-lometrų. Aparatas anas būtų labai reikalingas ant nekurių mūsų draugyszių susirinkimų.

Ant visos pasaulės yra 76 valdonai. Terp jų yra 2 ka-ralienės, 6 ciecoriai, 15 kara-lių, 15 didziųjų kunigaik-szczių, 5 sultonai, 5 kunigaik-szczių, 29 prezidentai, 2 cha-nai, 2 emirai, 1 kedivas, 1 sz-chas, 1 bei, 1 mikado, 1 ma-garojag, 1 raja. Seniausiu tarp tų valdonų yra bei Side Ale Basza isz Tupiso, gimęs 1817 metuose.

Pereitą metų ant visos pa-saulės iszdeidino 51,942 peri-jodiszkii rasztai, isz tų Sziau-nėj Amerikoj 26,620, Vokietijoj 7,769, Prancuzijoj 7,151, Anglijoj 4,400, Austrijoj 2,501, Italijoj 2,178, Vengn-joj 1,003, Ispanijoj 850, Szveicarijoj 690, Rytinėse Indijose 650, Belgijoj 467, Maskolijoj 450, Norvegijoj 390, Szvedi-joj 350, Brazilijoj 330, Dani-joj 300, Rumunijoj 129, Ser-

bijoj 78, Graikioj 53, Turki-
joj 45.

Daugiausia geležinkelio
Amerikoje yra valstijoje Illi-
nois. Pensylvanija užima an-
trą vietą kaip pagal skaitlių
gyventojų, taip ir pagal ilgį
geležinkelio, o valstija New
York, užimantis pirmą vietą
pagal skaitlių gyventojų, sto-
vi ant trečios vietos pagal il-
gį geležinkelio.

Kad suimti visos pasaulės
geležinkelio šlynas į vieną
sniurą, tai jom galima būtų
17 sykių apjuosti visą žemę.
Išeitų gana druta žemės juos-
ta.

1900 m. per New Yorką
pribuvo 369.573 emigrantai;
Užpėreitą metų per New Yorką
pribuvo emigrantų ant
90.727 mažiau. Daugiausia
į Ameriką pribuna maskolis-
kų žydų; daug teip-gi pribuna
italijonų ir rusinų. Paskuti-
nius 6 mėnesius per New Yorką
liko sugrąžinti 794 žmonės,
o 166 žmonės, kurie jau po
metus išbuvo Amerikoje, bet
dėl bėdumo liko tikslai sun-
kenybe siai zaliai, arba ku-
riuos sugrąžino policija.

Turtingiausių žmogum da-
bar yra, pagal žydizską laik-
rasztį, „Hamelica“, žydas Al-
fred Fait, kuris dabar yra per-
maines savo pravarde ant
White. Turi jisai dabar 200
milijonų svarų sterlingų; jisai
yra prezidentu aukso ir dai-
mentų kasyklų Pietinėje Afri-
koje. Isz Hamburgio jisai nu-
vyko į Kimberley, kur ir ap-
sigyveno. Tenai susineszė su
pirmutiniais kalnakasiais, ku-
rie užsiiminėjo po truputį va-
gysta ir apiplėšimais. Prie
jų prigulėjo ir garsus Cecil
Rhodes. Laikie Anglijos su
burais karės anas milijonie-
rius dirbo daugybės intrygų.
Laikrasztis „Hamelica“ nu-
peikia jį, kad jisai labai mažai
boja apie žydus.

Maskolijos ministerija vi-
durinių dalykų uždardė spau-
stuvę ir sustabdė išleidinėjimą
maskoliszo laikrasztio
„Sievernij Kurjer“, iszduoda-
mo kunigaikščio Boratyn-
skio isz tos priezasties, kad
anas laikrasztis per daug asz-
triai kritikavojo maskoliszkų
urėdinkų apsiėjimus. Ta pa-
ti ministerija uždardė teigę du
visai ne kaltus lenkiszkus
laikrasztius „Tygodnik ro-
mansów“ ir „Biblioteka nai-
celniejszych utworów literatu-
ry europejskiej“, iszeinan-
czius Varszavoje. Tiedu laik-
rasztiai visai neužiėmė poli-
tika, nė bėganeziais reikalais,
talpino tikslai apysakas. Prie-
zasezia uždarymo buvo tas,
kad p. Lewenthal, jų iszduo-
tuojas, pažvelgtas kokiose
ten politiszkose agitacijose, keli
mėnesiai atgal liko iszvarytas
isz Varszavos į Odessą. Mi-
nisterija iszrado, kad negali
žmogus, gyvenantis Odessoje,
iszleidinėti laikrasztius Var-
szavoje, nes negal atsakyti už
jų įtarpą. Vienog vietoj pa-
velyti perkelt laikrasztius į
Odessą ministerija sustabdė
jų iszleidimą ir neapsakomą
materijaliszką bledį atneszė p.
p. Lewenthal'ui.

„Kataliko“ agentai,
kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus,
pomeratą nuo skaitytų, priimi
nėti orderius ant visokių drukoriszkų
darbų ir teip toliaus yra szie:
New Philadelphia, Pa. ir apielin-
kėj męs agentas yra
p. M. Matulevicius.
Jonas Klusas, 4768 Melrose St.
Frankford, Philadelphia, Pa.
Riverton, Ill. męs agentu yra
p. Alex. Krokianis.
Pittsburg męs agentu yra
J. Grajanukas.
Chicago Hights, Ill. męs agentu yra
J. Kuszeleika.

I. CHODZKO. Vilijos krantai.

PAISZINIAI ISZ LIETUVOS. VERTĖ J. M.

Tąsa.

— O ne, turiu keturis sunus, bet nė vieno tokio, dėkui
Dievui!... Tai yra sunus mano kaimyno, Jokubas. Turi
jis tris sunus: du iszmingingi, tie namiej sėdi, o szis... anot
pasakos!... tai jį leidžia važinėti... Bet szitą zuvukę pra-
szau nuo manęs priimti!

— Szirdingai dėkavojam, bet kur mes ją padėsime?

— Ot, kur nors nuplauksite, kad ir, duoktin sau, pas patį
poną prezidentą, seną mano geradėją, o ten iszkepę užkąsite,
o davežsimę gyvą! Jokubuk! paduok viedruką!

Priminus prezidentą dirstėlėje viens į kitą. Isz kur
senis galėjo atminti, kad važiuojame pas prezidentą?

— Isz kur jus, Baltrau, žinot, kad mes važiuojam pas
prezidentą? — paklausiau.

Senis nusisypsojo. — Ką, atminiau?

— Tegul bus, kad atminei, bet kokiū būdu?

— Kuris isz judviejų pas poną Aleną?

— Ar pažįsti ir paną Aleną? — susuko Hipolitas.

— A... tai ponaitis! — senis pervedė akimis Hipolitą
paskui tarė: — Na, Dieve duok laimingai, nėr ką sakyti!

— Baltrau, — pertraukiau asz — pasakyk stacizai kaip
tu atminei apie mūs kelionę ir isz kur pažįsti poną pre-
zidentą?

Senis vėla nusijuokė.

— Isz kur asz pažįstu poną prezidentą? Asz, kurs pa-
žįstu nuo Vileikos iki Kaunui ne tiklvis ponus ir ponai-
czius, bet ir burus, nepažįciau pono prezidento, ties kuriuo
visada sustoju ant pavakarių! Pas kurį iszgulėjau pernai
szeszias nedėlias, kada grįždamas isz Kauno apsigarū ties jais
karsztlige! Nuneszė tada manę į dvarą ir ponia kaip motina
manę prižiūrėjo. O pana Alena! tai aniuolas žmogaus kune!
tai... negaliu nė pasakyt kas!... Kas yra septynių de-
szimtų metų, tam nelengva karsztligė; stebuklingai tik asz
iszlikau... tai jos poterėliai manę iszgelbėjo! Po kiek kar-
tų ant dienos atbėgdavo manę atlankyti, o vis suramina...
Nebijok, senuk, nemirsi — kalbėjo plonu mielu balseliu —
nebijok! Pasninkausiu pėtnyczioj ir karunką sukalbėsiu
prie Dievo Apeizdos už tavo sveikatą. — O jau kiek viso-
kių valgių man prineszdavo! Dieve duok jai sveikatą! Asz
jos iki grabo lentai neužmirsiu! — ir senis nusiszuostė ap-
siazsarojusias akis.

— O kokia linksmybė buvo, kada mano senė su vaikais
atvažiuo ir manę sveiką rado!!! Ne, ne, nėra kitų tokių vi-
soj pasaulej kaip motina ir duktė... Dievas joms už tai
atlygis...

Kada teip senis isz visos szirdies gyvė Hipolito numylė-
tają, Hipolitą, sudejęs rankas ant krutinės giliai ir sunkiai
dusavo!

— O kaip atminei, kad mes ten važiuojam? — vėla už-
klausiau senio.

— Nedaug dėl to reikia turēt proto, o per septyniasde-
szimts metų suririnko jo sziek tiek szitoj plikėj. Asztuonias
mylias turi plaukti — pamisliauj — tai ne dovanai! Bet
kur ir ko? O czia jus liepiat savo tarnams važiuoti į Niestan-
niskias; na, tai jau truputį numanau, pamisliauj sau — bet
dar ne viską. Liepiate kuoveikiausiai ir geriausius drabu-
žius atvežti. Oho! czia lengva suprasti! Ponaicziai važiuo-
ja jieszkot meilės. Bet kur, pas ką? Arcziausias nuo ten
namas mano geradėjo pono prezidento, o ten pana Alena; tai
jau ir atminti! O kur-gi toliaus jieszkot ir kur kitą tokią
atrastį?!

— Teisybė, Baltramiejau, teisybė! — pertraukiau — at-
minei; sunku būtų priesz tavę ką užslėpti, kad tokis sumanus.

— O kam-gi slėpti jeigu su gera mislia keliaujate:
smertis ir pati nuo Dievo paskirtos. Iki smert dar ponams
rodos toli... o dėlto vardan Dievo!... linktelėjo galva į
Hipolitą ir nutilo.

Hipolitas apkabino senį ir mes visi stojomės vėla dar
linksmesni.

X.

Žemi ir lygūs Vilijos krantai, artinantis prie Žodiszkų
kyla augstyn; plaujami pavasariais vandenais iszrodo lyg-
nuolos. Pro tas uolų sienas link Vilijos eina iszgraužti van-
dens urvai apdengti puszelėmis, berzais ir žaliuojanciziais
krumais, perstato teip gražias, o vis naujas regyklas, kad nuo
jų akių, nė szirdies negali atitraukti! Mes jų uvydim sveti-
moms szalims... kodėl-gi nematome jų savo gimtinėj?

Baltrus riktelėjo į troptininkus, tie smarkiaus pradėjo
dirbti ir tuojaus mūs troptas priplaukė prie tiesiojo Vilijos
kranto, pilno tokių pat pakrauszių.

— Na, ponaicziai, tarė jis lipdamas ant kranto, praszau
paskui manę.

— Pririzkit troptus! — szuktelėjo jisai darbininkams,
o mus siauru, bet gerai numintu taku vedė į virszį.

— Kur mus vedat, Baltramiejau? — paklausėm lipdami
paskui jį.

— Ant nakvynės ir ant vakarienes, atsakė; — tiklai at-
sargiai eikit. Szis takelis tai dar jazuity iszmintas, nes szie
vieta kadaisia prigulėjo Žodiszkiams, o Žodiszkiai jazuitams.
Czia slidu, laikykites už krumų. Bet ve, jau ir ant vietos.

Apsidairėm mudu su Hipolitu, dirstėlėje viens ant ki-
to, paskui pažiūrėjome į mūs vadą ir stovėjome, stebėdami-
si isz dailumo vietos. Jisai nusisypsojo dirstėlėje į mudu
ir pradėjo rankioti szakas ir krovė laužą.

Buvome ant keliolikos sieksnių augszcziau Vilijos ant
virsziaus kalnelio, tolyn nuo upės kylancizio augstyn. Nuo
jo bėgo keli upelukai, o ties mumis padarė diktą sodžėlą.
Gilumoj jos matyt buvo mėnuli ir mirgėjo žvaigzdes. Isz
sodželkos bėgo vienas upelukas, kurio vanduo, puldamas nuo
kalno, putojo ir užė.

Szvieši naktis neuždengė visų gražumų, iszskleistų prie-
szais mus. Tuojaus Baltramiejus užkurė laužą, kurs trasz-
kėdamas liepsnojo, kitas tokis laužas degė žemai prie Vilijos,
sukurtas troptininkų. Baltramiejus szuktelėjo Jokubuką, o

tas tuojaus atneszė mums ragazaitę su maistu ir zuvį, kurią
pagavo beriziant troptus prie kranto.

Kada senis gamino vakarienę, mudu sėdėjom prie ugne-
lės rudydami pybkes.

— Dovanok, Baltramiejau — tariau — bet mums labai
stebėtina, kad tu iszrodei daug iszmingingesniu už savo už-
siėmimą.

— Garbė Dievui, ponaiti, kad mano užsiėmimas neisz-
mingingesnis už manę; tada būtų blogiaus...
Tuom tarpu vakarienė jau buvo gatava ir mes susėdome
prie prasto, bet sveiko ir gardaus užkandzio, po kurio visi
trys sugulėm ant pievos ir, žiūrėdami į mirgancizias padangę-
se žvaigzdes ir plaukiantį virszum mėnuli, sumigom.

Ant rytojaus Baltramiejus užsikėlė aukszcziaus mūs ir
nuėjės žemyn parengė troptus prie tolesnės kelionės, o užli-
pęs paskui vėla ant kalno, pasveikino mus:

— Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus!

— Ant amžių amžinųjų — atsakėm.

— Kas ant kelio, tai tam laikas toliaus leistis, eisime!

Norru ponaiczius į Žodiszkus ant pusryzių nuvežti. Ten
rasite alaus ir visokių gardumynų, o tuom tarpu szaltu van-
deniu iszsidrutinkit. Sako, kad tai sveika.

Linksmi mes paszokome ant kojų ir už valandos jau vė-
la plaukėme troptu. Paryzių pakilė didelės miglos augulė,
nuo mūs akių Vilijos krantus ir užtekancizią saulutę, kuriai
vienog pasirodzius miglos tuoj pradėjo nykti. Tuom tarpu
pribėgęs prie manęs Jokubukas truketėjo už skverno ir
pirsztu parodė į krasztą, kur isz nendryno iszplaukė pulkas
anczių. Stvėrėm mudu su Hipolitu szandykles ir atmiera-
vę szovėme.

Plumtelėjo kazinkas į vandenį ir pamatėm, kad Jokubu-
kas jau netoli nendrių, o už valandos jis vėl atsidurė priesz
mumis.

— Na turimė zuvį ir pauksztienos — tarė Baltramiejus.

— Žuvies, tėtė nėra — atsakė Jokubukas.

— O lydeka?

— Lydeka jau seniai narsto po upę, nes varžoj tiklai
skylė paliko.

— Et, kvailas tu, vaike; kodėl nesergėjei jos!

— Aa, kvailas; ne asz kvailas, tiklai varža, nes sena.

Tuom tarpu miglos visai prasisklaidė, aiszki saulutė
slinko augstyn, o mes linksmi, pilni vilties ir ramumo plau-
kėme tolyn.

— Artinamės, tarė Baltramiejus, prie dvaro senovės ma-
no kumo ir geradėjo, pono stainininko.

— Pono Tado! suszukau, nes nors žinojau, kad pro jį
reikia plaukti, toj valdėjo vienog būvau užmirszęs.

— Kaip tai? ar to linksmo mūs draugo ant varduvų?
suriko ir Hipolitas. — O, tai reikia jį atlankyti, norėcziau
dar arcziaus su juom susipažinti.

Tuom tarpu nuo kranto iszgirdome: Suris! pienas! la-
sziniai! žirniai, žirniai! ir aidas atkartoj: žirniai, žirniai!

— Sztai ir pats ponas kviecia jus ant pusryzių. — Ir
isztiesų pamatėmėm poną Tadą, vaikszziojantį ant kranto ne-
toli savo namo ir szaukiantį troptininkus.

— Kas tai? — suszuko jisai, pamatęs mus. — Ar tai iz-
tikro czia judu, ar tiklai man teip rodosi.

— Tai mes pats, pone Tada! — atsakėme.

— Ar tai dar neiszsipagiriojot nuo ano syk? ar isz mei-
lės pakvailę plaukiate į Karaliauczių, o isz ten į užmarę?

— Truputį lyg panasziai, prieteliau — atsakė Hipolitas,
— bet prie progos norėjom ir tamstą atlankyti, tiklai kad
prigulėdami prie pono Baltramiejaus gizelių be jo pavelyji-
mo neiszlipsime.

Ant tų Hipolito žodzių Baltramiejus pasuko troptus į
krasztą, o ponas Tadas suszuko: Senas kume! pliki! ar ne-
sustosi pas manę!

Tuojaus buvome ant kranto ir sveikinome poną Tadą.

— Na, pasakykit man — tuojaus jis tarė — ką reiszkia
szis jusų kelionė?

— Pirmiausia — pertraukė Baltramiejus — tegul ponas
vedasi juos ant užkandzio, nes ant pusryzių tiklai po kruži-
kėlį vandens gavo. Rytas szaltas tad ir man ne pro szalį
butų stiklas virdo alaus, o darbininkams po stiklėj degtinės,
už ką atsirokuosime derėdami žirnius ir laszinius.

— Apsiesime be atsirokavimo, ponas vargamistra — at-
sakė Tadas. — Praszau dabar pas manę. Bet atleiskit man
už mauo drabuzius. Prie mados suknelių suuku priprast.

Neszioju savo seną žiponą, nors jame, kaip matote, lopus ant
lopo ir lope skylė! Matau asz, kad dabar lopai ir žiponai
iszmaityti. Gaila man to, ir gal dėlto mauo žiponas man mie-
la... Lopyta seniaus, bet nestvarysta!...

Tuom tarpu priėjome prie namo, ir ponas Tadas, atsi-
sukęs į Baltramiejų, tarė:

— Kumai, užvaduk manę, eik pas savo seną prietelką
Stanislauskienę, tegul ji greicziaus iszverda svecziams kavos.

Neszmirszk teip-gi apie savo alų ir degtinę darbininkams.

Inėjome į vidų; gyvenimas pono Tado susidėjo isz dvie-
jų kambarių, nors nelabai puikiai įrengtų, bet užlaikomų di-
dziausioje tvarkoje.

Padavė mums kavą, o ponas Tadas be perstojo kalbėjo
ir kalbėjo; pasakojė apie savo ukę, apie kaimynus, kurie visi
jį mylėjo, ir kuriems jis buvo prieteliu: vienam rodą duos,
kitam pagelbės, trečią suramys. Pasakojė jisai dabar apie
aplinkinias merginas ir iszrodinėjo, kad jis netiklai isz pan-
gės apie jas viską žino, bet kad dar kuomet visas jas prie
kriksztu laikė.

— Ką, prieteliai, matot, mergaitės gema — asz laikau
jas prie kriksztu, auga — asz žaidžiu su jomis, užauga — asz
isjnyliu, o paskui su suspausta szirdzia iszleidžiu už kito vy-
ro ir vėla jau jos dukterį prie kriksztu laikau, varydamas
vėla viską pakaleiniu.

— Matyt — atsakiau — kad viską vedi pamažu ir ka-
tegoriszkai.

— O teip, pamažu; nors teip pamažu eidamas užsitarna-
vau patentą seno kavalieriaus, bet tai niekis... Bet meskin-
tą, grįžkim vereziau prie klausymo, ant kurio dar man neat-
sakėte: Kur plaukiate ir ko? Tiklai teisingai, be paslupezių.

Toliaus bus.

Anks dėl dabaligimos szv. Jurgio Liet. par. bažnyczios budavoji- mo Chicago, Ill.

Sausio mėn.

Juozaitis Ant.	2.00
Szeputis Ant.	1.00
Szerlinskis Juoz.	2.00
Vencelis August.	1.00
Jurgaitis Jurgis	2.00
Dilaukas Andriejus	1.00
Klapatauskis Benedikt	1.00
Baniaviczė Modestas	2.00
Vasilus Antanas	1.00
Vitaras Motiejus	5.00
Baniaviczė Feliks	1.00
Berzinskis Antanas	5.00
Jovaiszas Juoz.	2.00
Vaitiekunas Juoz.	1.00
Vasziaviczė Dovidas	1.00
Virbickis Feliksas	1.00
Virbickas Adomas	50c
Bagdonas Povilas	1.00
Dirvinckis Vincen.	1.00
Atkocaitis Stanis.	3.00
Ausra Kazimieras.	2.00
Ausra Juozapas	1.00
Marcinkeviczė Jurgis	1.00
Sereika Juoz.	2.00
Novickis Antanas	2.00
Sereika Juoz.	1.00
Jonuszas Jonas	3.00
Petraviczė Jonas	1.00
Narkeviczė Antanas	1.00
Ežerskis Stanislovas	1.00
Navickis Leonardas	1.00
Mikinter Vincen.	1.00
Aleksandraviczukė Petron.	1.00
Jesulaitis Antanas	1.00
Mockeviczė Juozas	1.00
Armonas Jonas	1.00
Rekzelis Antanas	1.00
Jucikas Juozas	2.00
Albertas Pletait	1.00
Szerlinckis Adomas	1.00
Aurila Izidorius.	1.00
Stasauskis Mateusz	1.00
Dirmeika Ignacas	1.00
Juskeviczė Stanislcvas	1.00
Arlauskis Antanas	1.00
Zilaiti Agota	1.00
Gastautas Jonas.	2.00
Mockus Petras	1.00
Karcauskis Juoz.	1.00
Butkeviczė Steponas	2.00
Maciejauskas Juoz.	1.00
Novickis Feliks	3.00
Pilitauskis Petras	1.00
Barkaitė Ona	1.00
Vabalas Juozas.	2.00
Pikelis Vladyslovas	4.00
Dovainis Jonas	1.00
Valantinaviczė Leonas	1.00
Mickeviczė Kaz.	1.00
Girdzius Povilas	1.00
Valantinaviczė Juoz.	1.00
Atkocaitis Nikodemus	2.00
Vencus Ignacas	2.00
Vanczis Juoz.	1.00
Valinczius Juoz.	2.00
Lukoszaitė Zofia	1.00
Kazlauskis Kaz.	1.00
Jasulaitis Stanislovas	2.00
Sakalauski Vincen.	2.00
Paulauskis Juoz.	1.00
Rimidaitė Jochanua	1.00
Jasulaitis Benedik	2.00
Mažrimas Juoz.	1.00
Pilitauskis Kaz.	1.00
Narbutas Tamoszius	1.00
Gedvilas Stanislovas	1.00
Martiszauskis Jonas	1.00
Kantauskis Juoz.	4.00
Mikolauskis Stanislovas	2.00
Mikolauskis Jonas	2.00
Lekis Andrius	1.00
Bilauskis Petras	3.00
Franciszkeviczė Romualdas	1.00
Sungaila Izidor.	1.00
Mieljaviczė Aleks.	1.00
Bilvainis Kaz.	50c
Grigalius Jonas	5.00
Zutauc Kaz.	3.00
Noreika Aleks.	1.00
Raczkauskis Juoz.	1.00
Norvaisas Justinas	1.00
Bondzinskis Antanas.	1.00
Palapis Juoz.	25c

Kataliogas knygu.

MALDAKNYGES.

Szaltinis Didelis	\$1.60 iki 2.00
Mažas Aukso Altorius	50c.
Aukso Altorius	\$1.50
Balsas Balandelis	75c. iki 2.50
Garbė Dievui	1.25
Kanticzkos	75c
KNYGOS DVASISZKOS INTALPOS.	
Balsas sunų ir dukterų Martijos	25c
Istorija Seno Istatymo	25c
Trumpas katalikiszkas katekizmas	15c
Katech. kun. Pilekaskio	10c
Mokslas Rymo Katalikų	40c
Istorija szv. trumpai apsakyta.	15c
Evangelijos ant visų nedėldienų	75c
ir szvenczių.	
Mėnuo szv. Martijos Panos	35c
Tiesos Žodziai apie pamatinius ti- keljimo dalykus.	20c
Kanczios V. Jezaus	40c
Vadovas arba Dangiszką Gydykla.	50c
Pamokalai ant metinių szvenczių	40c
Perspėjimas apie szv. tikėjimą.	10c
Gyvenimas szv. Martijos Panos	20c
Paskutinis Pamokslas vieno žem- taiczio.	10c
Gyvenimas szv. Benedikto.	10c
Garas apie baisybes Dievo Pado.	25c
Iszganingi dumejimai apie sopu- lius Motinos szv.	20c
Paslyptis ražancizius szv. Filio- tos.	10c
Gyvenimai Szventųjų.	65c

Gyvenimas Iszg. Svieto. 65c
Kaip užpakajit sumenę. 15c
Novena prie V. Jezaus S. P. M. ir
szventųjų Dievo. 35c
Pamoklinimas apie szventą Sakra-
menta. 10c
Kalba Kazimiero ir Antano. 10c
KNYGOS SVIETISZKOS INTALPOS.
Andersono Pasakos. 15c
Lengvas budas raszymo pacziam
per save. 10c
Istorija arba apsak

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

—Tegul bus pagarbintas, Maikie...

—Labas, tėve. O kur buvai pereiną savaitę?

—Buvau šaltį pagavęs.

—O kam jį gaudei?

—Baikų nedaryk, vaike, ba aš tikrai nesveikas. Kinikos dreba kaip prieš smertį.

—Jeigu taip, tai eik šen, tėve, aš nuveisiu tave pas daktarą.

—Maikie, nuo smerties daktaro nėra.

—Bet gali but nuo ligos.

—Nuo ligos, vaike, geriausia mačija poteriai.

—Tai davatų pasaka, tėve.

—Ne, Maikie, taip rašo "Draugo" redaktoriai. Sako, pusės ligų svietas nežinotų, jeigu kožnas sėdama valgyt sukalbėtų poterių.

—Ir aš patyriau, Maikie, kad jis yra dem rait. Syki nuėjau su Džiova Visgirtu į salioną po burną išsimesti. Saliuncikas užfundijo karštų klemsų prie šnapso. Aš persižegnojau, o mano frenas Visgirtas šarmatijosi salione kryžiaus ženklą padaryti. Sako, čia ne bažnyčia. O ar žinai kas atsitiko? Kaip tik pradėjo klemsą čiulpti — klept ir nuėjo klemsas pilvan su visu lukštu. Bet jo giliukas, kad jis buvo štarus žemaitis, tai viskas išėjo gerai; jeigu taip atsitiktų man, tai gal ir kojas būtų reikėję pakratyti.

—Ar tai viskas?

—Jes, Maikie.

—Na, tai kokia iš to išvada?

—Čia, Maikie, išvada yra tokia, kad ir nuo klemsos gali gaut smertį, jeigu valgysi nepersižegnojęs.

—Ne, tėve; iš tavo kalbos siūlosi visai kitokia išvada.

—O kokia?

—Tu parodei, kad tavo draugas nepersižegnojęs prarijo čiela klemsą, ir tai neapsirgo. Bet jeigu tu jį prarytum, tai ir persižegnojęs numirtum.

—Ar tai viskas?

—Taip, tėve.

—Na, tai kokia bus išvada iš tavo kalbos, Maikie?

—Mano išvada tokia, tėve, kad "Draugo" redaktoriai rašo nesąmones. Maldomis ir poteriais nuo ligų neapsisaugosi.

—Olrait, Maikie, jeigu tu visus kritikuoji, tai pasakyk, ką tu mislini apie tą Čikagos lojari, ką pasirašo Čalis Kal?

—Aš jo visai nepažįstu, tėve.

—Aš, Maikie, irgi jo ne-

pažįstu, ir valuk to norėčiau žinoti, kas jis do per vienas.

—Kokiu tikslu?

—Matai, vaike, jis idėjo į gazietas savo pikkerį ir pridėjo linkėjimų ant Naujų Metų, kad visi gyventume žgadjor ir kad niekas nedrįstų musų tautos užkabinti.

—Tai kas iš to, tėve?

—Aš norėčiau žinoti, Maikie, iš ko tas lojariš mislina sau biznį padaryt, jeigu niekas nedrįs mus užkabinti ir jeigu mes patys tarp savęs nesifaituosime?

—Svetimais reikalais nesirupink, tėve. Iš ko tas advokatas mano gyventi, tai jo dalykas.

—Na, jeigu tu, Maikie, jokios rodos man šiandien nenori duot, tai aš kiba eisiu ražančių sukalbėti. Gal panele švenčiausia duos geresnę sveikatą.

Stakai Nukrito 21 Bilioną Dolerių.

Stakai (stocks) Amerikoje yra vadinamos įvairių korporacijų akcijos arba šerai. Kai biznis eina gerai ir korporacijos moka savo akcininkams riebius dividendus, tuomet jų kaina kyla, nes spekuliantai jas perka. Bet kai tik biznis pradeda smukti, arba kai tik pradeda manyti, kad jis smuks, tuojuo akcijų kainos pradeda kristi, nes spekuliantai, kurie turėjo jų prisipirkę, dabar jau stengiasi kuo greičiausia jas išparduoti. Pavyzdžiui, U. S. Rubber Co. šerai pernai buvo pakilę iki \$72, o dabar nukrito iki \$25. Reiškia, kas tuomet nusipirko 1,000 tos kompanijos šerų ir iki šiol jų nepardavė, dabar turi jau apie \$47,000 nuostolių.

Daugiausia stakų arba akcijų yra registruota Wall Streeto biržoj. Tenai kas diena jų nuperkama ir pardodama po milijoną, o kartais ir po kelią milijonų. Kaip tos biržos valdyba dabar praneša, po depresijos stakai buvo pasiekę aukščiausių savo kainų 1937 metų 1 kovo. Tuomet bendra jų vertė New Yorko biržoj siekė \$59,878,000,000; gi šių metų 1 sausio jie buvo nukritę jau iki \$38,869,140,625. Vadinasi, žmonės, kurie spekuliuoja stakais, per 10 mėnesių turėjo daugiau kaip \$21,000,000,000 nuostolių. Šitie nuostoliai daug prisidėjo ir prie biznio sumukimo. Dabar yra manoma, kad stakų kainos vėl kils iki pavasario.

KAIP SUGRIUVO STATOMAS KAUNO MIESTO GARAŽAS.

Gruodžio 11 d., 1937 m. Sančiuose įvyko savivaldybės garažo statybos katastrofa: jau pastatytas ir baigiamas įrengti milžiniškas garažas sugriuvo.

Kadangi garažo griuvimas tampriai susijęs su statyba, tai reikia pradėti nuo to, kaip garažas pradėtas statyti ir kaip statytas.

Miesto savivaldybei perėmus į savo rankas autobusų judėjimą, savas garažas buvo būtina reikalingas.

Neturėdama savo garažo ir, apskritai, Kaune nesant didelių garažų, miesto savivaldybė daliai savo autobusų šen-ten surasdavo vietą, dalis autobusų nakvodavo Kestučio gatvėj. Taigi, dar pavasarį nutarta garažą pastatyti.

Buvo paskelbtos garažui statyti varžytinės, kuriose dalyvavo keliatas didesniųjų vietos rangovų. Pagal pirmąjį projektą, garažas turėjo būti pastatytas be kolonų (stulpų) viduryje, kad daugiau jame būtų vietos ir laisvės.

Kadangi be kolonų garažo statybos konstrukcija yra apie pusę milijono litų brangesnė, negu su kolonomis, tai nutarta statyti garažą su kolonomis, nes taip pigiau.

Liepos mėnesį prasidėjo garažo statybos darbai. Projektą parengė savivaldybės architektas Kudokas. Jo buvo ir techninė statybos priežiūra.

Kadangi vėlai darbas pradėtas, o norima buvo ligi metų galo tą statybą baigti, tai statyba buvo varoma labai skubotai.

Bet, štai, išaušo nelaimingas gruodžio 11 d. rytas. Į darbą susirinko apie 300 darbininkų.

Buvo apie pusę dvyliktos valandos, kai viena kolona (centrinė) braskė d a m a, griuvo. Kartu krito ir dideli gabalai cemento.

Žodžiais sunku esą apsaakyti, kas dėjosi garažo viduje:

Baimės siaubas, sukrėtęs viena akimirka per 200 žmonių, čia pasireiškė neapsakoma aistra: tie šimtai vyrų, mosuodami rankomis, šaukdami puolė, veržėsi iš to milžiniško karsto, kurio antvožas įkandine vyrus vijosi.

Griuvimas įvyko gal per pusę minutės, gal mažiau, gal daugiau, bet ne iš karto.

Pirma griuvo viena kolona, paskui antra, iš eilės trečia ir taip tęsė, kol visos, lyg vandens srovės paliesios, eilės susodintos gležnos žolės, buvo prilenktos prie žemės.

"Keleivio" Kalendorius 1938 Metams.

JAU GATAVAS.

"Keleivio" Kalendorius 1938 metams jau gatavas. Kas da nėra jį užsisakęs, gali užsisakyti dabar.

1938 metų Kalendoriuje yra labai daug naudingų patarimų, nurodymų ir visokių "sekretų".

Kalendoriaus kaina yra 50 centų, bet "Keleivio" skaitytojams tik 25 centai.

Užmokėti galima prisiųsti money orderiu, arba įdedant į konvertą sidabrinį kvoterį. Bet dedant pinigą, jį reikia suvynioti į popierėlį, kad nepraplėštų konverto.

Galima prisiųsti užmokėstį ir pašto ženkleliais po 3 centus. Tik iš Kanados prašome stamų nesiųsti, nes Jungtinės Valstijose jų negalima vartoti.

Adresuokit: "Keleivis", 253 Broadway, South Boston, Mass.

Garažo stogas, užėmęs 4 tukstančius keturkampių metrų, smukdamas sukėlė tokį oro spaudimą, kad bėgą iš garažo darbininkai buvo tarsi viesulo nešami. Tai dalinai gal darbininkams ir padėjo pasprukti iš garažo vidaus.

Griuvimas darbininkus taip išgąsdino, kad jų daugelis, neatgavę lygsvaros, pabėgo net iš darbo vietos ir bėgdami susijaudinę visiems skelbė, kad garaže užgriuvę apie šimtą vyrų. Mat, daugelis išsigelbėjusių buvo įstikinę, kad jis išstrūkęs, bet kiti nespėjo išbėgti ir žuvę.

Taciau vienas darbininkas, buvęs arti centrinės kolonos, nespėjo pabėgti ir buvo paglemžtas po apacią, kur nelaimingas ir žuvo. Tai Vladas Zakarevičius.

Apie dešimt vyrų sunkiau ar lengviau sužeista. Veini susižeidę bėgdami, kitus cemento gabalai krisdami sužalojo.

Į nelaimės vietą buvo iššaukti ugniagesiai, greitoji pagalba, policija.

Greitoji pagalba aštuonis darbininkus nugabeno į miesto ligoninę.

Pasigirdo balsų, kad reik pulti gelbėti griuvėsiuose pasilikusį darbininką. Tada ugniagesiai ėmėsi to darbo.

Užgriuvusio Zakarevičiaus iš po cemento gabalų buvo matyti viena ranka ir viena koja. Po poros valandų darbo Zakarevičiaus kunas, sužalotas, buvo ištrauktas ir nugabentas į anatomikumą.

Arkliai instinktyviškai pabėgo iš garažo lauk.

Be daugelio darbininkų, garažo viduje buvo ir aštuonių vežimaj. Kilus panikai, gyvuliai menkai kas rupinos, bet arkliai nuo

triukšmo pasibaidė ir bėgo lauk kartu su žmonėmis.

Vienas arklys buvo atsuktas į garažo vidų ir jam grasė žūtį, tačiau apskrus šeiminkas spėjo nuplėsti tyti pakinktus ir arklys išbėgo laukan prunkšdamas ir žvengdamas. Teismo ir kriminalinės policijos viršininkas į katastrofos vietą tuojau atvyko: Kauno apyg. teismo prokuroro pad., prižiūrįs policijos darbą, Al. Kaminskas, VI apylinkės tarytojas K. Budrevičius, Kriminalinės policijos virš. P. Pamataitis, Krimin. polic. Kauno apyg. virš. P. Vitulskis, apygardos vedėjas P. Krassauskas ir keli kvotų valdininkai, fotografas.

Nelaimės vieton atvyko ir abu Kauno burmistrai, inspekt. M. Kaminskas, labai susijaudinęs garažo projekto autorius inž. dr. Kudokas ir kiti inžinieriai.

Vėliau atvyko vyr. insp. inž. A. Novickis, technikos fak. dek. prof. K. Vasiliauskas ir miesto savivaldybės inž. St. Kairys. Inžinieriai Novickis, Vasiliauskas ir Kairys sudaro komisiją, kuriai pavesta ištrti katastrofos priežastis.

JAPONAI EISIA 1,000 MYLIŲ.

Japonų karvedys gen. Matsui pasakė, kad jei kiniečiai vis trauksis atgal ir vis nenorės japonams pasiduoti, tai japonai eis kad ir 1,000 mylių Kinijos gilumon, pakol privers kiniečius pasiduoti.

MARIAMPOLEJE 1,000 BEDARBIŲ.

Paskutiniu laiku Mariampolėje priskaitoma daugiau, kaip 600 bedarbių, neturinčių minimalinių galimų išsiversti per žiemą. Cukraro fabrikas kampaniją baigė Kalėdų metu, ir dabar bedarbių skaičius padidėjo iki 1,000.

KAS MUMS RAŠOMA.

Kunigo ir lasvamanio debatai.

Sykį susitikio kunigas su lasvamaniu ir tuoj prasidėjo ginčas dėl dušios.

Kunigas klausia: Ar turi žmogus dušią?

Lasvamanis atsako: Aš jos nematau ir žinau, kad tamsta nematei. Jeigu dušia būtų, tai ji turėtų būti ne vien tik žmoguje, bet visuose gyvunuose, nes biologijos žvilgsniu nėra jokios ribos, kuri rodytų, kur baigiasi žmogus, o kur prasideda žemesnieji gyvunai.

Kunigas: Na, tai nežinai, ką šneiki. Dušią turi tik tas, kas gali kalbėti.

Lasvamanis: Tai reiškia, kad nebily žmogus, kuris negali kalbėti, dušios neturi; bet gramofonas, kuris gali netik kalbėti, bet ir dainuoti, turi turėti dušią.

Kunigas: Esi tikras bedievis ir lasvamanis.

Lasvamanis: Čia tai jau neklįsti. Visą savo amžių žmonės klaidinęs, ši sykį nepamelavai. Se už tai ranką. Dabar keliauk sveikas ir daugiau nemeluok.

Nignol Siniub

Laikykit vagį!...

Sykį čigonas buvo užkluptas vagiant arklį. Kai žmonės pradėjo jį vyti, tai jis bėgdamas pradėjo šaukti: "Laikykit vagį!"

Tai liaudies pasaka. Bet ji turi gerą pamoką. Ji parodo, kaip kitą kaltindamas, tikrasis kaltininkas nori nukreipti nuo savęs žmonių dėmesį. Taip dabar daro ir Lietuvos tautininkų valdžia. Pati savo žmones persekiodama, ji kelia didžiausią riksmą, kad lenkai persekioja lietuvius Vil-

niaus krašte. Dėl Stašio bylos sukelta didesnis triukšmas, negu dėl paties Vilniaus užgrobimo. O tikslas to triukšmo labai aiškus: žiūrėkit, kokia barbariška lenkų valdžia! Ji nubaudė Stašį metams kalėjimo! Bet kodėl nepasakoma, kiek Lietuvos piliečių sėdi už politiką Kauno Kalėjime? Ir kas juos tenai pasodino, jeigu ne tie patys demagogai, kurie kelia tokį triukšmą dėl Stašio bylos?

Kad tautininkai vartoja čigono taktiką, tai jų tikslų galima da suprasti. Bet aš negaliu suprasti, kodėl šitą jų demagogišką riksmą taip uoliai palaikė pažangieji mūsų laikraščiai Amerikoje?

Raudonas Pipiras.

Norėjo pigiai į Springfieldą nuvažiuot.

Nėsenai iš Lietuvos atvažiavęs vienas žydelis, ir da nemokėdamas gerai anglų kalbos, turėjo reikalo nuvažiuot į Springfieldą, Ill. Nuėjo Bostone į gelžkelio stotį ir sako:

—Gimmi a tiket for Springfield.

Pardavėjas klausia: —Which Springfield do you want? Springfield, Mass., or Springfield, Illinois?

—Gimmi a čyper one—sako žydas.

Pardavėjas padavė jam pigesnį tiketą, į Springfieldą Mass. Bet kai žydelis nuvažiavo, apsiūriėjo, kad klaidą padarė. Jam reikėjo važiuot Illinois valstijos Springfieldą.

Taip pasitaiko ir nežydui. Kas nori apsieiti pigiau, dažnai užmoka brangiau.

Longin Buinis.

Labai Opus Klausimas.

Arba kaip žiuri Vilniaus lietuviai į Lietuvos-Lenkijos santykius.

Kuomet sovietinė musų nacionalistų spauda triubija visomis Jerichono triubomis apie Stašio bylą Vilniuje, apie lenkų žiaurumus, kad tuo tribijimu nukreipus musų akis nuo to fakto, jog ir Kauno kelėjime musų broliai kalinami už politiką,—kuomet šita demagogiška tautininkų propaganda užtemdo tikrąją situaciją, tai pasiklausykim, ką apie tai kalba pažangūs Vilniaus lietuviai, kurie nepataikauja nei vienai, nei kitai diktaturai, bet ima dalykus taip, kaip jie yra.

Štai, ką rašo pažangiųjų lietuvių minties reiškėjas, "Vilniaus Žodis" (Nr. 54, 1937 m.):

"Lietuvos-Lenkijos santykiai nekuomet nebuvo geri, o paskutiniu metu visai paoro ir pakriko, susipainiojo ir susinarpliojo. Tada gerai jaučia Vilniaus lietuviai ir Kauno lenkai.

"Šitokia padėtimi mes niekad nesidžiaugėme ir niekad nesididžiavome. Priešingai, mes daug rašėme dėl Lietuvos-Lenkijos santykių nenormalumo, dėl santykių stokos kenksmingumo. Džiaugėmės dėl kiekvieno mėginimo tuos santykius sutvarkyti.

"Kai kurie lenkų laikraščiai (Gazeta Polska, Kurjer Warszawski, I. K. C.) tų santykių aštrėjimą aiškina ir pateisina tuo, kad Lietuvoj lenkai esą persekiojami, jų kultūros ir švietimo darbas esą slopinamas ir panašiai. Tuo tarpu Lenkijoj lietuviams ir plaukas nuo galvos nenukentęs. Dėl to, kad Lietuvoj lenkų kultūrinis darbas esą persekiojamas, atsakingieji veiksniai nutarę pritaikinti tokį patį mastą ir lietuviams Lenkijoj. Kitaip sakant, dantis už dantį, akis už akį.

"Kokios Lietuvoj lenkų gyvenimo ir veikimo sąlygos? Lenkų valdinė ir dešinioji opozicinė spauda bei radio piešia lenkų gyvenimą Lietuvoj labai tamsiomis spalvomis, rašo apie jų persekiojimus, kultūros ir švietimo darbų suvaržymus. Lietuvių kauniškė spauda vaizduoja jį šviesiomis spalvomis ir neiga lenkų spaudos balsus. Reikia, tačiau, manyti, kad nei Lenkijos lenkų spauda, nei Lietuvos lietuvių spauda visiškai teisiųbės neparašo. Viena padaugina, kita sumažina.

"Gyvendami tautinių mažumų teisėmis, geriausiai galime atjausti Kauno lenkus ir jų skaudulius, kaip skaudžiai atiaučiam savo sunkią dalia Vilniuje. Kai naskutinėmis dienomis girime per Kauno radio ir paskaitome Kauno lietuvių "nauda, kad tai vienot, tai kitoj Lietuvos valstybės vietoje priimama nutarimų, kviečiančių vviausvės imtis griežtų priemonių lenkų atžvilgiu, uždaryti jų gimnazijas, organizacijas, spaudą ir tt.; kai girdime per Vilniaus radio ir skaitome lenkų spaudoj, kur sugeruoja lietuvių persekiojimas Vilniuje—tai kyla klausimas, kuo Kauno lenkai kalti, kad Vilniaus lietuviams "unku ir atvirksčiai. kuo Vilniaus lietuviai kalti, kad Kauno lenkamė sunku. Mu-

su manymu. nei Vilniaus lietuviai, nei Kauno lenkai neturi nė mažiausios įtakos Lietuvos ir Lenkijos politikos tai ar kitai krypciai. Retorsinė akcija nepalengvino Vilniaus lietuvių ir Kauno lenkų padėties.

"Laisvose gyvenimo sąlygose smarkauti, žinoma, ne-

sunku. Administracinė valdžia turi pakankamai priemonių apkartinti pieliečių gyvenimą. Galima uždaryti organizacijos, įstaigos, galima piliečius kalinti, tremti, galima skieisti paniką ir vartoti individualus teroras—bet teleista bus paklausti: kas tuo galima atsiekti? Musų manymu, nieko gera ir nieko teigiama. Tai kelia tik savitarpe tautinę neapykantą, kuri nei lietuvių, nei lenkų tautoms nieko gera nežada.

"Iš esmės esame priešingi bet kokiems persekiojimams dėl tautinių, politinių ar socialinių įsitikinimų, nežiurint, ar tai liečia paskirą asmenį, ar tam tikrą grupę. Juo labiau smerkiame persekiojimą tautinių mažumų, vis viena kur jos begyventų: Lietuvoj, Lenkijoj ar kur kitur.

"Musų giliu įsitikinimu, lenkų ir lietuvių nacionalistinė ir sovietinė spauda, jeigu jai iš tikrųjų rupi geras abiejų tautų sugyvenimas, neturi jokios moralinės teisės apie vienų spaudimą rašyti, o apie kitų gyvenimą nutylėti. Jeigu ministerių kabinetuose tie tautų skauduliai nepajėgiama ir neįstengiama sušvelninti bei nesurandama bendros kalbos, tai ši spauda neturėtų dar daugiau pilti alyvos ugnin. Jeigu reiškiami ai turima neapykantos paskiriems asmenims, tai dar tos neapykantos nevertėtų išplusti visai lietuvių ar lenkų tautai.

"Negalima pamiršti ir nesuprasti, kad du lazdos galai šiandien turi plačiausio pritaikymo, bet tiems, kurie... nėra nusikaltę. Tas smarkavimas kenkia ir Vilniaus lietuviams ir Kauno lenkam. Ta prasme mes smerkiame bet kokius retorsinius metodus."

Vadinasi, pažangieji, demokratinio nusistatymo Vilniaus lietuviai smerkia lygiai Lietuvos tautininkų vartojamą smurtą, kaip Lenkijos tautininkų smurtą.

GALVOSUKIAI.

51 centas — du pinigai.

Sudėkit du Jungtinių Valstijų pinigų, kad išeitų lygiai 51 centas. Bet vienas neprivalo but pusdoleris.

Kiek bus atėmus 1 iš 3?

Ant mano tvoros nutupė 3 juodvarniai. Aš paėmiau šautuvą ir šoviau. Vienas jų nukrito nuo tvoros negyvas. Įspėkit, kiek juodvarnių liko ant tvoros?

Apie barometrą.

Barometras yra toks instrumentas, kuris rodo oro permains. Jis labai panašus į laikrodį. Laikrodį, paprastai, reikia užsukti kas 24 valandas. Bet kaip dažnai reikia užsukti barometrą?

Kiek čia žmonių?

Štai keturi vardai: Stalinas, Baikalas, Araratas ir Evarestas. Suskaitytkit, kiek čia iš viso žmonių?

Kokios buna pasekmės?

Kokios buna pasekmės, kuomet nesulaikoma jėga susitinka neapgalimą kliūtį?

Nuc redakcijos: Šių galvosukų paaiškinimas tilps sekančiam "Keleivio" numeriu, todėl skaitytojai prašomi savo paaiškinimų redakcijai nesiųsti. Galite kiekvieną galvosuką išrasti ir laikyti atsakymus savo žiniui, o paskui palyginti juos su mūsų paaiškinimais.